

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่*

FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF MINING FUND MANAGEMENT ADMINISTRATION

วัลลภ หลวงละ, สุรমন จันทรเจริญ

Wallop Luangla, Suramon Chancharoen

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: s63584917079@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการเมือง สังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ ประชากรเป็นผู้อยู่อาศัยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในรัศมี 3 กิโลเมตร จากเหมืองแร่ ตำบลผาจาก จังหวัดอุดรดิตถ์ รวมทั้งสิ้น 1,564 ราย กลุ่มตัวอย่างทำการคัดเลือกแบบสุ่ม จากการแบ่งกลุ่มตามพื้นที่ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 380 ราย เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.905 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติร้อยละ ค่าความถี่ และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลโดยรวมต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหารจัดการ; กองทุนเหมืองแร่

Abstract

Objectives of this research were to study the causal relationship of political, social, technological, and economic factors influencing the effectiveness of mining fund management. The population were residents aged 18 years and over within a radius of 3 kilometers from the mine in Pha Chuk Sub-District, Uttaradit Province, totaling 1,564 people. The 380 samples were randomly

* Received February 28, 2023; Revised March 8, 2023; Accepted March 9, 2023

selected from grouping by area in the same proportion. The instruments of this research were questionnaires with alpha coefficient reliability of 0.905 and analyzed data by mean, standard deviation, percentage, frequency and structural equation model analysis.

Findings of the research were as follows: Social factors, by overall, had the greatest influence on the effectiveness of mining fund management, followed by political, economic and technological aspects, respectively.

Keywords: Effectiveness, Management, Mining Fund

บทนำ

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดให้มีการประชุมที่ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ. 1992 โดยใช้ชื่อว่า อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity) เพื่อให้ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกภายใต้อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ ปี พ.ศ. 2546 โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ระบุว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในแนวทางที่เรียกว่า หุ่นส่วนการพัฒนาพื้นที่การทำเหมืองแร่ของประเทศไทยถูกกำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายแร่แห่งชาติ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบททางไกล และมีการกำหนดกองทุนเพื่อพัฒนาชุมชนจากการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติของท้องถิ่น ที่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ต้องจัดตั้งหลังได้รับอนุญาตประกอบกิจการตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ประกอบไปด้วย 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนฟื้นฟูพื้นที่เหมืองแร่ กองทุนเผื่อระวังสุขภาพ และกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสาธารณประโยชน์ต่อชุมชนผู้อยู่อาศัยโดยรอบเหมืองแร่ในระยะรัศมี 1-3 กิโลเมตร อาทิ ด้านการศึกษา ประเพณี และวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน รวมถึงการเผื่อระวังปัญหาสุขภาพชุมชน โดยการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนที่มาจากการแต่งตั้งของภาครัฐ (กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2559)

แนวคิดทฤษฎีกองทุนเพื่อสังคมของ Batkin (2001) อธิบายว่า รูปแบบของกองทุนเพื่อพัฒนาสังคมมีพันธกิจในการเป็นผู้ให้เงินทุน ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินโครงการ การคัดเลือกโครงการเกิดจากการรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนของชุมชน แล้วคัดเลือกโครงการตามระเบียบ และขั้นตอนของกองทุน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาญวิทย์ ชัยกันย์ (2561) ที่พบว่า การแบ่งปันผลประโยชน์ที่มีความเท่าเทียมเกิดจากความรู้ความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการบรรลุผลประโยชน์สาธารณะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของปัจจัยดังกล่าว จึงมีความสนใจศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนให้ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนเป็นข้อมูลในการพัฒนานโยบายของภาครัฐ ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการเมือง สังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้อยู่อาศัยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในระยะรัศมี 1-3 กิโลเมตร จากบริเวณพื้นที่ที่มีการทำเหมืองหินอุตสาหกรรม ตำบลผาจุ จังหวัดอุดรธานี รวมทั้งสิ้น 1,564 ราย (สำนักงานสถิติจังหวัดอุดรธานี, 2564)

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างควรมีอัตราส่วน 10-20 เท่าต่อ 1 ตัวแปรสังเกต (Hair et al., 2010) งานวิจัยครั้งนี้มี 19 ตัวแปรสังเกต ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 190-380 ตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ 380 ตัวอย่าง โดยทำการคัดเลือกแบบสุ่ม จากการแบ่งกลุ่มตามพื้นที่ในสัดส่วนที่เท่ากัน เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทางการศึกษาครั้งนี้

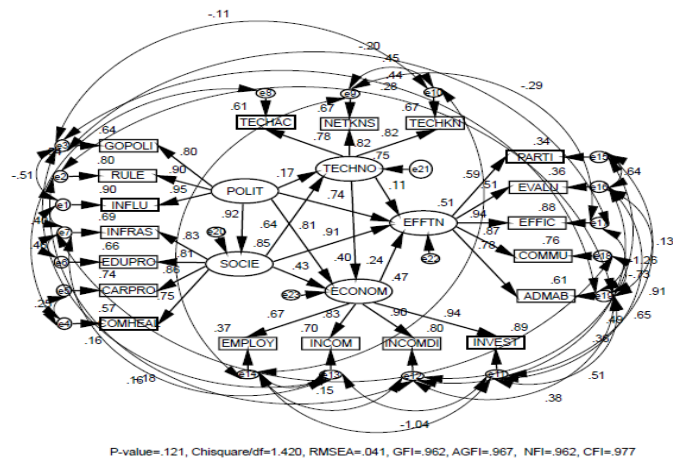
เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งระดับคำตอบของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด รวมทั้งสิ้น 73 ข้อคำถาม ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ที่มากกว่า 0.5 จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลอง (Tryout) จำนวน 30 ราย และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยเกณฑ์การยอมรับจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ที่มากกว่า 0.7 โดยพบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค เท่ากับ 0.905 อธิบายได้ว่า มาตรฐานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เริ่มจากตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม จัดเตรียมแบบสอบถามที่เพียงพอก่อนลงพื้นที่ ติดต่อบริษัทไม่เป็นทางการผ่านผู้นำชุมชน ลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถาม และชี้แจงข้อสงสัยต่อประชากรกลุ่มตัวอย่าง ขอเก็บแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง การทดสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ และปรับแก้แบบจำลองด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์หลังปรับแบบจำลอง สามารถเสนอได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แบบจำลองโครงสร้าง

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่าตัวชี้วัดความสอดคล้องกับข้อมูลเป็นไปตามเกณฑ์ของ ดัชนีความสอดคล้อง หมายความว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์กับแบบจำลองเข้ากันได้ดี (Goodness of fit) สามารถแสดงผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ดัชนีความสอดคล้องของข้อมูล

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ของความ สอดคล้อง	ค่าดัชนีหลังปรับ แบบจำลอง	ผลการพิจารณา
P-value	มากกว่า 0.05	0.12	ผ่านเกณฑ์
Chi-square/df	น้อยกว่า 3	1.42	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์
GFI	มีค่าตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไป	0.96	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.97	ผ่านเกณฑ์
NFI	มีค่าตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไป	0.96	ผ่านเกณฑ์
CFI	มีค่าตั้งแต่ 0.97 ขึ้นไป	0.98	ผ่านเกณฑ์

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1. ประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ (EFFTN) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (ECONOM) เทคโนโลยี (TECHNO) สังคม (SOCIE) และการเมือง (POLIT) โดยมีสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$\text{EFFTN} = 0.24 \cdot \text{ECONOM} + 0.11 \cdot \text{TECHNO} + 0.91 \cdot \text{SOCIE} + 0.74 \cdot \text{POLIT}, R^2 = 0.51$$

(0.075)	(0.051)	(0.024)	(0.166)
2.35	8.87	4.17	4.55

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ ได้ร้อยละ 51

สมมติฐานที่ 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (ECONOM) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านเทคโนโลยี (TECHNO) สังคม (SOCIE) และการเมือง (POLIT) โดยมีสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$\text{ECONOM} = 0.40 \cdot \text{TECHNO} + 0.43 \cdot \text{SOCIE} + 0.81 \cdot \text{POLIT}, R^2 = 0.47$$

(0.069)	(0.032)	(0.077)
2.21	2.13	9.24

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางเทคโนโลยี สังคม และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของเศรษฐกิจ ได้ร้อยละ 47

สมมติฐานที่ 3. ปัจจัยทางเทคโนโลยี (TECHNO) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านสังคม (SOCIE) และการเมือง (POLIT) โดยมีสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$\text{TECHNO} = 0.64 \cdot \text{SOCIE} + 0.17 \cdot \text{POLIT}, R^2 = 0.75$$

(0.213)	(0.051)
7.86	8.46

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทางเทคโนโลยี ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม และการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของเทคโนโลยี ได้ร้อยละ 75

สมมติฐานที่ 4. ปัจจัยทางสังคม (SOCIE) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านการเมือง (POLIT) โดยมีสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$\text{SOCIE} = 0.92 \cdot \text{POLIT}, R^2 = 0.85$$

(0.038)
17.97

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของสังคม ได้ร้อยละ 85

ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมของค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงทุกตัวจากแบบจำลองสมการโครงสร้าง ดังตารางที่ 2

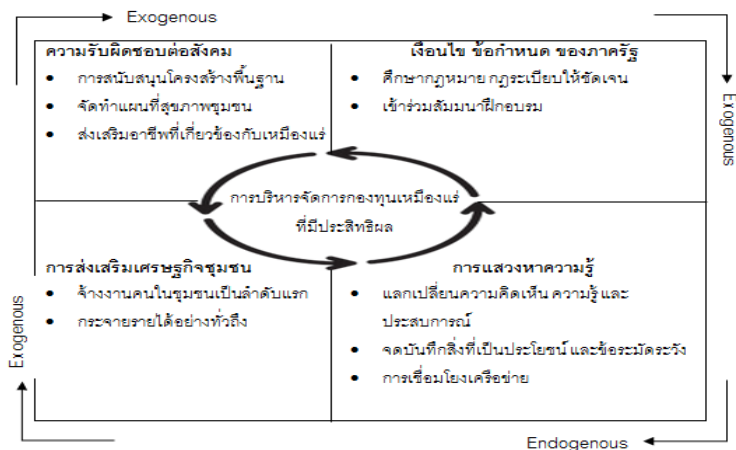
ตารางที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่

ปัจจัยด้าน	ประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่		
	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม
การเมือง	0.74	0.10	0.84
สังคม	0.91	0.04	0.95
เทคโนโลยี	0.11	0.02	0.13
เศรษฐกิจ	0.24	-	0.24

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลโดยรวมต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเทคโนโลยี ตามลำดับ

องค์ความรู้

จากการสังเคราะห์ตีความข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้การบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ที่มีประสิทธิผล คณะกรรมการกองทุนควรมีความเข้าใจด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทั้งจากปัจจัยภายใน (Endogenous) และจากปัจจัยภายนอก (Exogenous) คณะผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญในทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสภาวะแวดล้อมของปัจจัยที่กล่าวถึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา หรืออธิบายได้ว่า เมื่อบริหารจัดการปัจจัยหนึ่งได้ครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติต่อไป ได้แก่ การวิเคราะห์ ประเมินผล ศึกษาหาสาเหตุ และคิดค้นแนวทางเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมของปัจจัย ที่กล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหาร ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้การบริหารจัดการกองทุนเมืองแร่ที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. การพิจารณาเงื่อนไข ข้อกำหนดของภาครัฐ โดยคณะผู้บริหารควรศึกษาเงื่อนไข ข้อกำหนด ของภาครัฐให้ชัดเจน เกี่ยวกับสิ่งที่ทำได้ และทำไม่ได้ รวมถึงเข้าร่วมการสัมมนา ฝึกอบรม จากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เป็นปัจจุบัน
2. การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถกระทำได้โดยให้ความสำคัญกับ การอำนวยความสะดวกให้กับชุมชน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อเชื่อมโยงกับ ข้อมูลด้านสุขภาพ และการส่งเสริมอาชีพที่สัมพันธ์กับกิจกรรมของเหมืองแร่
3. การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการจ้างงานคนในชุมชนเป็นลำดับ แรกก่อนจ้างบุคคลภายนอก และมีการกระจายรายได้อย่างเสมอภาค
4. การแสวงหาความรู้ ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์กับคนใน ชุมชน มีการจดบันทึกข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และข้อควรระวังในความล้มเหลว รวมถึง เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการเมืองมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อม ต่อประสิทธิภาพการบริหาร จัดการกองทุนเมืองแร่ เนื่องจากนโยบายกองทุนเมืองแร่เป็นนโยบายสาธารณะของภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชุมชนรอบพื้นที่เหมืองแร่เท่านั้น ทำให้คณะกรรมการกองทุน ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นโยบายของภาครัฐอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์พิชชา ศิริ (2562) ที่พบว่า การบริหารกองทุนชุมชนที่สัมฤทธิ์ผล ประกอบไปด้วย การมี

นโยบายภาครัฐที่ชัดเจน มีการกำหนดระเบียบขั้นตอนการดำเนินงาน มีการสั่งงานอย่างเป็นระบบ ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยทางการเมืองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยทางสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ เนื่องจากนโยบายของการเมือง หรือ นโยบายสาธารณะของภาครัฐได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม นโยบายทางการเมืองมีอิทธิพลต่อทิศทางการกระตุ้นเศรษฐกิจ และส่งผลทางอ้อมต่อการแสวงหาเทคโนโลยีที่ทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Meade (2019) ที่พบว่า นโยบายกองทุนของภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชน ช่วยแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งจากการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเมืองแร่ เนื่องจากโครงการพัฒนาชุมชนด้วยงบประมาณของกองทุนเมืองแร่ เป็นการดำเนินการบริหารเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของชุมชน ความต้องการของคนในสังคมรอบพื้นที่เมืองแร่ ต้องการมีอาชีพที่มั่นคง มีสุขภาพที่แข็งแรง ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีการจัดสรรอำนวยความสะดวกด้านเส้นทางคมนาคม ระบบประปา ระบบไฟฟ้า หรือ การบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งมีผลโดยตรงต่อแนวทางการบริหารจัดการกองทุน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติศรี อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ (2563) ที่พบว่า โครงการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสม ได้แก่ สาธารณูปโภค สาธารณประโยชน์พื้นฐาน ศาสนา และประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจ เนื่องจากมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการทำงานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเกิดจากการเห็นประโยชน์ทางเทคโนโลยีของคนในสังคม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Daniel et al. (2015) ที่พบว่า การมีเทคโนโลยีได้ช่วยสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่อคนในสังคมได้ดียิ่งขึ้น

3. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเมืองแร่ เนื่องจากเทคโนโลยีได้ช่วยให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างเป็นระบบ เกิดการถ่ายทอดความรู้ทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายภาคประชาชนถือเป็นเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล การยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงมีประโยชน์ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างไม่มีขีดจำกัด และส่งผลต่อการกระบวนการบริหารจัดการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชน จิตร์มัน และพิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2561) ที่พบว่า การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารกองทุนด้วยเทคโนโลยีมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการงบประมาณได้ตรงตามความต้องการของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก การมีเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ข้อคิดเห็น ทำให้คณะกรรมการบริหารกองทุน

เข้าใจหลักการบริหารเพื่อชุมชนมากขึ้น และสามารถจัดลำดับความสำคัญของโครงการ รวมถึงปฏิบัติงานให้เกิดข้อผิดพลาดลดลง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยทางเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดความยากจน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกชนชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เทคโนโลยีเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อชุมชนที่ห่างไกล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kasimba & Lujala (2021) ที่พบว่า เทคโนโลยีมีความจำเป็นต่อเศรษฐกิจสำหรับคนในสังคมชนบทที่ห่างไกล การบริหารด้านเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล ต้องวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการวิเคราะห์เศรษฐกิจในยุคดิจิทัล

4. ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลทางการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่ เนื่องจากการบริหารจัดการกองทุนเหมืองแร่สามารถทำให้เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างงาน การเพิ่มรายได้ การกระจายรายได้ให้ครอบคลุมประชากรในพื้นที่ และการลงทุนส่งเสริมนวัตกรรมชุมชน ด้วยการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก ทั้งด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ จะนำมาซึ่งการลดรายจ่ายในครัวเรือนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Dubina (2017) ที่กล่าวว่า การจ้างงานแบบเต็มที่ หรือ ทุกคนในชุมชนที่ต้องการทำงานควรได้รับการว่าจ้าง ซึ่งการว่างงานเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาในระบบของเศรษฐกิจ ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจจึงมีผลต่อความสำเร็จทางการบริหารจัดการ ทำให้คุณภาพชีวิตมีการพัฒนาที่ดี และผลักดันให้ประเทศชาติมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรกำหนดวาระการทำงานของคณะกรรมการกองทุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหาร
2. ภาครัฐควรกำหนดแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับคณะกรรมการกองทุน เพื่อสร้างแนวคิดการบริหารจัดการที่สร้างสรรค์ในหลายมิติ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางการเพิ่มรายได้จากงบประมาณของกองทุน โดยบางพื้นที่ได้รับงบประมาณจากหลายหน่วยงาน และบางพื้นที่มีปริมาณผู้ประกอบการเหมืองแร่จำนวนมาก ทำให้มีงบประมาณคงเหลือที่สามารถทำประโยชน์ได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้จากทุกมิติ เพื่อวิเคราะห์ และออกแบบการนำข้อมูลไปใช้ให้เป็นระบบ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านทางการบริหารสู่ยุคดิจิทัล

2. มีการติดต่อกับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และสามารถเพิ่มเติมความรู้ทางการบริหาร อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และThe Rockefeller Foundation เป็นต้น

3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้เฝ้าระวังปัญหาด้านสุขภาพของชุมชน อาทิ การทำแผนที่ชุมชน เชื่อมโยงกับข้อมูลการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี เพื่อทราบถึงสถานการณ์โรคติดต่อ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์พิชชา ศิริ. (2562). การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 20(3), 1-14.
- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (2559). *ประกาศแนวทางการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่*. กรุงเทพฯ: กองกฎหมาย.
- ชาญวิทย์ ชัยกันย์. (2561). แนวคิดการแบ่งปันผลประโยชน์กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสิ่งแวดล้อม. *กรณีศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสหรัฐอเมริกา. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), 7-31.
- สำนักงานสถิติจังหวัดอุดรดิตถ์ (2564). *รายงานสถิติจังหวัด*. กรุงเทพฯ: สำนักสถิติพยากรณ์.
- สุน จิตรม้น และพิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2561). แนวทางการบริหารกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเพื่อพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(3), 1130-1144.
- อดิสร อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ. (2563). *การศึกษาระบบการบริหารกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อนัน อรุณเรืองสวัสดิ์. (2561). *เศรษฐศาสตร์มหภาค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Batkin, A. (2001). *Social Protection in Asia and the Pacific*. Social Funds Theoretical Background in Asia.
- Daniel, K. T., et.al. (2015). *Attitudes of Local People to Mining Policies and Interventions*. New York: Macmillan.
- Dubina, K. S. (2017). *Full Employment*. An assumption within BLS projections. Monthly Labor Review, U.S. Bureau of Labor Statistics.
- Hair, J. F., et.al. (2010). *Multivariate Data Analysis: A global perspectives*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, International.
- Kasimba, S. A., & Lujala, P. (2021). Community based participatory governance platforms and sharing of mining benefits. Evidence from Ghana. *Oxford University Press and Community Development Journal* 2021.
- Meade, R. R. (2019). Foundations Impact. *Community Development Journal*.